

Пам'яті професора Б. С. Драча 26.02.1938 – 02.07.2009

26 лютого 2018 року виповнюється 80 років з дня народження Бориса Сергійовича Драча – визначного вченого, який зробив вагомий внесок у розвиток сучасної органічної хімії.

Б. С. Драч народився 26 лютого 1938 р. в с. Попівка Карлівського району на Полтавщині. В 1954 р. вступив до Львівського державного університету, у якому після закінчення навчання працював до 1961 р. на кафедрі органічної хімії. В 1961–1964 рр. навчався в аспірантурі Інституту органічної хімії (ІОХ) АН УРСР, а в 1965 р. захистив кандидатську дисертацію «Взаємодія аліфатичних амінів та α -амінокислот з п'ятихлористим фосфором». Впродовж 1967–1969 рр. працював старшим викладачем кафедри мономерів і полімерів Київського державного університету імені Тараса Шевченка, а потім повернувся в ІОХ АН УРСР на посаду старшого наукового співробітника відділу фосфороорганічних сполук. Докторською дисертацією Б. С. Драча «N- α -хлоралкіламіди та їх похідні» (1979 р.) були закладені основи нового наукового напрямку – хімії поліфункціональних азотовмісних реагентів. Цей напрям впродовж 30 років успішно розвивали Борис Сергійович і його численні учні, а досягнуті результати суттєво розширили можливості тонкого органічного синтезу.

З 1986 р. Борис Сергійович очолював відділ хімії піримідинових основ Відділення біоорганічної хімії ІОХ АН УРСР, який у 1989 р. був реорганізований у відділ хімії біоактивних азотовмісних гетероциклічних основ Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії НАН України. Б. С. Драч був визнаним фахівцем у галузі органічної та біоорганічної хімії, а також хімії елементоорганічних сполук. Він уперше розробив зручні і доступні, в тому числі препаративні методи одержання функціональних похідних різноманітних гетероциклічних систем – нових азото-, фосфоро- та сірковмісних реагентів, які виявились незамінними в синтезах невідомих раніше гетероциклів з високою біологічною активністю. Він сформулював концепцію гетероциклічних фосфонієвих синтезів.

Борисові Сергійовичу були притаманні широта наукових інтересів, глибока ерудиція, вміння знаходити оригінальні напрями досліджень і нові методологічні підходи. Він першим в Україні розпочав систематичне вивчення амідоалкілюючих засобів і запропонував оригінальні методи їх використання в тонкому органічному синтезі. Досягнення Б. С. Драча високо оцінені науковцями Росії, Великобританії, Німеччини, США.

Під керівництвом вченого розроблені технології одержання низки практично важливих речовин – замінників цукру для хворих на діабет, кардіопрепаратів нового покоління, регуляторів росту злакових культур. Серед синтезованих професором Б. С. Драчем і його учнями сполук виявлені високоактивні інсектициди, бактерициди, фунгіциди.

Професор Б. С. Драч створив школу органіків і біоорганіків, результати діяльності якої збагатили хімічну науку і були оприлюднені в понад 350 статтях, 3 монографіях, 14 патентах. Міжнародна спільнота широко обізнана з науковим доробком Бориса Сергійовича. Його ідеї реалізуються в ряді проєктів і розробок, зокрема і тих, які фінансуються українськими та міжнародними науковими фондами.

Фундаментальні дослідження Борис Сергійович органічно поєднував з педагогічною і науково-організаційною діяльністю. До нього прислухалась і підтягуваась талановита молодь, яку він дбайливо виховував. Серед учнів Бориса Сергійовича 4 доктори і понад 20 кандидатів наук. З вдячністю згадують його жорстку, але доброзичливу вимогливість дисертанти, куратором яких він був. У 2008 р. Б. С. Драч був відзначений нагородою НАН України «За підготовку наукової зміни».

Б. С. Драч брав активну участь у роботі численних учених і експертних рад, редколегій наукових видань, термінологічної комісії НАН України з хімії.

Борис Сергійович був глибоким знавцем і популяризатором поезії, народної пісні, тонким цінителем природи і мистецтва. Він був укладачем 6 збірок пісень Трускавецького народного хору, що є вагомим внеском у збереження і популяризацію української музичної культури. Завдяки йому побачила світ чудова поезія І. Зінченка. Він творив унікальні фотопейзажі, які щедро дарував колегам і друзям.

Борис Сергійович прожив яскраве, надзвичайно насичене життя. Світла пам'ять про нього – талановитого вченого, організатора науки, вчителя, чуйної, доброї та принципової людини назавжди збережеться в серцях його учнів, колег і друзів.